

Alföld-díj, 2016

BÉNYEI PÉTER

Bényei Péter immár két évtizede rátermett kutatója a 19. századi magyar elbeszélő prózának. Állandó hősei Kemény Zsigmond és Jókai Mór, de írt Eötvös József, Gózsdu Elek és Petelei István műveiről is. *A történelem és a tragikum vonzásában* (2007) című monográfiájában nemcsak a történelmi regény újrakontextualizálását végezte el, de a Kemény-regények szövegközeli értelmezése során megmutatta a tragikum, a vétség és a drámaiság terminusainak teljesítőképességét. Értelmezői nyelvében az irodalomtudományos beszédmód termékenyen működik együtt az emberi létezés sajátosságait firtató bölcsélet fogalmaival. Az irodalomtörténeti érvelésmód gazdagítása az antropológia, a lélektan, a kulturális emlékezetkutatás és a traumaelméletek belátásaival újabban napvilágot látott munkáiban még hangsúlyosabbá vált. Bényei Péter kutatásai a Debreceni Egyetem Irodalomtörténeti Intézetének hagyományrendszerébe ágyazódnak: említett kötete Barta János-idezzel kezdődik, a könyv alapjául szolgáló doktori értekezésének S. Varga Pál volt a témavezetője, míg az írásaiban kitüntetett szereppel bíró műfajelméleti szemlélet szoros kapcsolatban áll Imre László irodalomtörténeti munkásságával. Nemes tradícióval bíró iskola elhivatott tanítványa, aki az elmúlt másfél évtizedben maga is sokra becsült munkatársává és a hallgatók által tisztelt, a tehetséggondozásban szorgalmasan tevékenykedő oktatójává vált az intézetnek. Bátran és friss szemmel vág bele nemzeti klasszikusok újraolvasásába, ad új válaszokat sokszor fölött kérdésekre, s talál kiterjedt befogadástörténettel rendelkező életművekben is tétel bíró dilemmákat. E díjjal nemcsak elismerni igyekszünk Bényei Péter eddigi tudósi-tanári tevékenységét, de köszönetet is mondunk az ezredforduló óta folyóiratunkban közölt több mint egy tucat tanulmányért és kritikáért.

CSEHY ZOLTÁN

Csehy Zoltán sok műfajban és szövegformában otthonosan mozgó irodalmár, az idegenség mintázatait iránt megszállottan érdeklődő kultúratudós. Irodalomtörténeti munkásságában az antikvitás irodalmának továbbélését, a neolatin költészet alakváltozatait és énfőmálási stratégiáit, a hazai és itáliai humanizmust kutatja, s művei filológiai és interpretációs teljesítményükön túl, egyben érvek e hagyományok jelenkori kultúránk számára való fontossága és hasznossága mellett. Megírja magyarul Pacificus Maximus humanista költő száz szórakoztató elégiját, megteremtve egy a quattrocentóban egyébként ezen a néven valóban létező figurát. Pacificus Maximus pajzán költészetének gyökerei Csehy Zoltán műfordítói munkásságában rejlenek, s találnak ott további visszhangra. Csehy a görög és latin nyelvű irodalom kevésbé szem előtt lévő, jellemzően obszcén szövegeit adja közre általa szerkesztett és fordított kötetekben. Mindemellert lefordítja Petronius *Satyricon*ját és Pasolini verseskönyvét.

A tudósi, kritikus és költői utak találkozásának egy másik példája a zenei inspiráció jelenléte a munkásságban. Monumentális „(poszt)modern operakalauz”-a a zene iránti rajongás eredménye, s költeményeiben is ott lüktet a zeneiség. Szintúgy nagyszabású lett a magyar költészet homoszociális és homoerotikus viszonyait fölterképező monográfia, s közben Rosmer János maszkjában megírja a magyar nyelvű queer líra egyik első igazi kötetét. Csehy Zoltán egy modern humanista. Tudós, poéta, fordító, kultúráközvetítő. És mostantól Alföld-díjas is.

MOLNÁR GÁBOR TAMÁS

Molnár Gábor Tamás egyik első tanulmánya – az *Alföld* 1996. augusztusi számában – Kertész Imre *Sorstalanság* című regényének értelmezésében nyitott új távlatokat, egy másik korai írása pedig az *Őszi reggeli* invenciózus olvasatát adta. Mára mindkettő a Kertész- illetve a Kosztolányi-szakirodalom megkerülhetetlen hivatkozási pontja. Molnár Gábor Tamás az irodalmi hermeneutika, a dekonstrukció, valamint a szemiológia eljárásait ötvöző, egyedi módon alakított olvasásmódja a maga kiérleltetésével mutatkozott meg a *Világirodalom a modernség után* (2005) című könyvében, melyben a modernség és a posztmodernség fogalmának újraértelmezését úgy végezte el, hogy közben irodalomtörténeti áttekintést is adott a 20–21. század elbeszélő prózájának nagy hatású szerzőiről. A „*barátilag megfelelni a dolgot*” (2006) című tanulmánykötetének súlypontja az irodalmi szövegek önértelmező mozgásának kérdésköre. A *tömegvonzás szabályai* (2012) című könyvében az összehasonlító műértelmezés újabb lehetőségeit tette próbára. Legutóbbi könyve, *A figyelem művészete* (2015) az interpretáció mint kulturális gyakorlat készségfejlesztő és tudásbővítő szerepét pazar érvelési rendszerben mutatta be. Összetett érvvezetésű tanulmányai az ismeretek sokrétűségének, az irodalom iránti józan szenvedélynek a közvetítését is biztosítják. Molnár Gábor Tamás nem csak munkatársi hívségéért, vagyis a folyóiratunkban 1995 óta közölt több mint tucatnyi tanulmányáért és kritikájáért kapja meg idén az Alföld-díjat, hanem az irodalom iránti elkötelezettség és alázat, s ezzel szoros összefüggésben az irodalomtanári előzékenység dicséretéül is.

Felelős kiadó: IMRE LÁSZLÓ
Kiadja az Alföld Alapítvány megbízásából az Alföld szerkesztősége
Tipográfia: Kass János
Szedés, tördelés: Alföld szerkesztősége
Nyomás: Alföldi Nyomda Zrt., Debrecen
Felelős vezető: György Géza elnök-vezérigazgató
Index: 25 901 ISSN: 0401—3174

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 4024 Debrecen, Piac u. 68. Telefon és fax: (52) 412-626 — Postafiók száma: 4001 Debrecen 144. — Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. — Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág. Előfizethető közvetlen a postai kézbesítőknél, az ország bármely postáján, Budapesten a Hírlap Ügyfélszolgálati Irodákban és a Központi Hírlap Centrumnál (Bp., VIII. ker. Orczy tér 1. tel.: 06 1/477-6300; postacím: Bp., 1900). További információ: 06 80/444-444; hirlapelofizetes@posta.hu — Évi előfizetés 7200 Ft, félévi 3600 Ft. — Befizetéskor minden esetben kérjük feltüntetni az *Alföld* irodalmi, művészeti és kritikai folyóirat nevét.